

REZULTATI RADA MINISTARSTVA ENERGETIKE

1. Ispunjavanje evropskih obaveza kroz transponovanje EU legislative u domaće zakonodavstvo i druge odluke

- ✓ U cilju stvaranja pravnog okvira za korišćenje obnovljivih izvora energije u skladu sa Direktivom (EU) 2018/2001 o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora Skupština Crne Gore je u avgustu ove godine usvojila **Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora**. Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. 82/2024 od 23.8.2024. godine, a stupio je na snagu 31.8.2024.
- ✓ U cilju transponovanja EU propisa sadržanih u Paketu za integraciju tržišta električne energije (Electricity Integration Package), **realizuju se aktivnosti na pripremi novog Zakona o energetici i novog Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, kao i pripadajućih podzakonskih akata**. Tokom avgusta ove godine, Ministarstvo energetike organizovalo je javnu raspravu povodom Nacrta Zakona o energetici, koja je privukla veliku pažnju i zainteresovanost šire javnosti. Ova rasprava je bila važan korak u procesu transparentnog donošenja zakonskih akata, a trenutno su u toku aktivnosti na finalizaciji teksta Nacrta zakona. Paralelno s tim, Ministarstvo intenzivno radi i na izradi Nacrta zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa. Uskoro se očekuje organizovanje javne rasprave povodom ovog nacrta, kako bi se omogućila participacija zainteresovanih strana u daljoj razradi i unapređenju ovog važnog zakonskog okvira.
- ✓ Ministarstvo energetike je donijelo **Pravilnik o obrascu zahtjeva za imenovanje nominovanog operatora tržišta električne energije**. Ovaj pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 36/2024 od 18.4.2024. godine.
- ✓ Održan je drugi sastanak radne grupe sa italijanskom delegacijom u cilju povezivanja tržišta električne energije na kojem je najavljeno potpisivanje memoranduma između Ministarstva energetike Crne Gore i Ministarstva za okolinu i energetske sigurnost Italije, a sve u cilju pružanja uzajamne podrške za projekat market couplinga, čime bi Crna Gora ostvarila i povezivanje na jedinstveno evropsko tržište.

- ✓ **U okviru Reformske agenda Crne Gore 2024-2027 za Instrument EU za reforme i rast** za sektor energetike su preko Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF) odobrena 3 infrastrukturna projekta u ukupnoj vrijednosti od oko 80 miliona eura, kao i jedan projekat za tehničku podršku u pripremi projektne dokumentacije u vrijednosti od 1 milion eura.
- ✓ U skladu sa obavezama Crne Gore u ispunjavanju završnih mjerila za pregovaračko poglavlje 21 - Trans-evropske saobraćajne (TEN-T) i Trans-evropske energetske mreže (TEN-E), a shodno Metodologiji WBIF (Zapadnobalkanski investicioni okvir), 30. maja 2024. usvojena je ažurirana Jedinствена lista prioriternih infrastrukturnih projekata iz sektora energetike sa 15 projekata na listi ukupne vrijednosti 1,380,460,000.00 €.
- ✓ Vlada Crne Gore je na predlog Ministarstva energetike donijela **Odluku o imenovanju nominovanog operatora tržišta električne energije** br.08-302/24-2834/2 od 30. maja 2024. godine i ista je objavljena na zvaničnom sajtu Ministarstva energetike.
- ✓ Vlada je donijela **Uredbu o dopuni Uredbe o načinu utvrđivanja koncesione naknade za privredno društvo ili pravno lice koje koristi vodnu akumulaciju i/ili vodotok za proizvodnju električne energije u hidroelektranama**, koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore" broj: 93/24 od 27.09.2024. godine, a stupila na snagu 05.10.2024. godine. Navedenom Uredbom će se omogućiti da se koncesionarima koji, za objekte iz kojih se prodaje električna energija, shodno Zakonu o energetici ostvaruju status povlašćenog proizvođača, obračuna koncesiona naknada shodno podsticajnoj cijeni.
- ✓ Vlada Crne Gore je na predlog Ministarstva energetike donijela **Odluku o davanju koncesije za korišćenje dijela vodotoka Zete za proizvodnju električne energije u maloj hidroelektrani „Slap Zete“** objavljenu u "Službenom listu CG", br. 35/2024 od 16.4.2024. godine. Nakon toga, potpisan je **Ugovor o koncesiji za korišćenje dijela vodotoka Zeta za proizvodnju električne energije u maloj hidroelektrani „Slap Zete“** sa privrednim društvom „Zeta Energy“ DOO Danilovgrad.
- ✓ Prepoznajući potrebu za unapređenjem rada društva "Crnogorski operator tržišta električne energije" DOO Podgorica (COTEE) kroz 4 mjeru utvrđenu Akcionim planom prepoznata je potreba za **nabavkom Market Management Systema (MMS) u iznosu od 500.000,00 eura za potrebe rada ovog društva, a kojim bi se omogućila razmjena podataka sa operaterima distributivnog sistema**. Informacija u vezi sa dodjeljivanjem direktne budžetske podrške Evropske komisije za nabavku Market Management Systema (MMS), 28.03.2024. Tenderski postupak za ovu nabavku je u toku.
- ✓ Kroz 4 mjeru utvrđenu Akcionim planom predviđen je izdatak uslovljen obavezom dvogodišnjeg održavanja softverskih sistema koji omogućavaju implementaciju tržišta "dan-unaprijed" u Crnoj Gori u iznosu od 500.000,00 eura. Informacija u

vezi sa dodjeljivanjem direktne budžetske podrške Evropske komisije za održavanje softverskih sistema koji omogućavaju implementaciju tržišta „dan-unaprijed“ u Crnoj Gori, 28.03.2024. navedena mjera je realizovana;

- ✓ Vlada je na sjednici od 19.09.2024. godine usvojila Informaciju vezano za realizaciju projekta izgradnje solarne elektrane Briska gora u Opštini Ulcinj i **donijela Odluku o prestanku važenja Odluke o davanju u dugoročni zakup zemljišta na lokalitetu Briska Gora, Opština Ulcinj, („Službeni list CG“ broj 95/24);**
- ✓ U skupštinskoj proceduri je **Predlog Zakona o sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima** koji ima za cilj osiguravanje visokog nivoa sigurnosti snabdijevanja naftnim derivatima na pouzdan i transparentan način, održavanjem minimalnih zaliha naftnih derivata i uspostavljanje potrebnih proceduralnih uslova za rješavanje ozbiljnih nestašica i/ili poremećaja u snabdijevanju.
- ✓ U finalnoj fazi izrada **Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana Crne Gore do 2030. godine** kojim će se ključne politike i mjera za postizanje ciljeve u oblastima energetske efikasnosti, korišćenja obnovljivih izvora energije i smanjenje CO2 emisija do 2030. godine.
- ✓ Uspostavljen **novi okvir za energetskeg efikasnost zgrada** kroz:
  - donošenje inoviranih, strožijih minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti koji su obavezujući prilikom gradnje novih i rekonstrukcije postojećih zgrada,
  - uvođenje obaveze energetskeg sertifikovanja zgrada odnosno izdavanja energetskeg „pasoša“ primjenom nacionalnog softvera za proračun energetskeg karakteristika;
  - jačanje kapaciteta lica za vršenje energetskeg pregleda i sertifikovanje zgrada kroz organizovanje specijalizovanih obuka u saradnik sa Univerzitetom Crne Gore (obuku uspješno završilo 19 inženjera, a do kraja 2024. godine planiran novi ciklus obuke)
- ✓ Otpočeo je i projekat izrade **Mapa puta zelenog vodonika**, podržan od strane GIZ-a, odnosno njemačke Vlade kroz program Međunarodne klimatske inicijative (IKI) sa ciljem doprinosa ispunjenju klimatskeg i energetskeg ciljeva navedenih Sofijskom deklaracijom, Zelenom agenda za Zapadni Balkan i Pariškim sporazumom, a čiji smo potpisnici.

2. Aktivnosti na revitalizaciji privrednih subjekata pod ingerencijom ministarstva energetike

- ✓ **Ministar energetike aktivno se uključio u pitanje rješavanja budućnosti Željezare Nikšić.** Shvatajući važnost ovog pitanja, Vlada je dala podršku svakom modelu razvoja kompanije, koji ima za cilj vraćanje Nikšiću epitet industrijskog centra Crne Gore. Ministarstvo energetike uradilo je sve u okviru svojih nadležnosti na promociji javnog poziva EPCG, kako kroz intenzivne diplomatske aktivnosti ministra Mujovića, tako i kroz susrete i razgovore sa potencijalnim investitorima i ove aktivnosti doprinijele su velikom interesovanju stranih kompanija za ulaganja u nikšićku željezaru. Javni poziv za davanje u zakup Čeličane i Kovačnice je sprovela EPCG kao matična kompanija i potpisala Ugovor sa kompanijom 8B Capital.
- ✓ **Inicijativa ministra energetike prof. dr Saše Mujovića pokrenula pitanje Rudnika uglja Berane** koji raspolaže značajnim zalihama rude, a koji model revitalizacije je moguć i optimalan, pokazaće ekonomska analiza. Stav ministra Mujovića je da sve kapacitete sjevera treba iskoristiti u cilju revitalizacije i razvoja ovog dijela Crne Gore. Ponovo pokretanje rada u ovom rudniku omogućilo bi zapošljavanje 120 – 150 radnika.

3. Intenziviranje aktivnosti na rješavanju problema radnika u sektoru energetike i rudarstva

- ✓ **Na inicijativu ministra prof.dr Saše Mujovića, organizovan je hitan sastanak sa radnicima i direktorom Uniprom metala dogovoreno je i realizovano** upošljavanje na neodređeno u firmi Zeta Mine za 50 bivših radnika BUMECH-a, nakon probnog rada od 30 dana, a koji počinje od 01. januara, kao i predlog za preostale radnike koji su započeli svoj angažman u firmi Novi Boksiti, da moraju proći probni rad od 6 mjeseci u skladu sa zakonom, nakon čega će svi oni koji su zadovoljili kriterijume zasnovati radni odnos na neodređeno vrijeme.
- ✓ **Razgovori sa sindikatom i u konsultacijama sa menadžmentom i pronalaženje održivog modela za angažovanje radnika Solar EPCG na sjeveru CG**
- ✓ **Intenzivni razgovori i susreti sa radnicima Željezare Nikšić**

4. Aktuelizovano pitanje Ugovora o koncesiji za Rudnik Brskovo

- ✓ **Inicijativom ministra energetike prof.dr Saše Mujovića formiran je Međuresorni radni tim za izradu stručne analize Ugovora o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju sulfidne polimetalične rude (Pb, Zn,**

Cu,FeS₂ i ostalih pratećih sulfida metala) na istražno- eksploatacionom prostoru bivšeg rudnika „Brskovo“, **čiji rad je rezultirao raskidom Ugovora.**

5. Energetska efikasnost

- ✓ **Ministarstvo energetike je uspješno finalizovalo program „Energetski efikasan dom“** u okviru kojeg su građanima omogućeni podsticaji u vidu beskamatnih kredita za primjenu mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima (toplotna izolacija fasade, ugradnja efikasne stolarije i ugradnja visoko efikasnih sistema grijanja i hlađenja). Interesovanje građana za program je bilo veoma veliko i za mjesec dana koliko je trajao javni poziv za građane, 354 domaćinstva su podnijela prijave za učešće. Partnerske banke su odobrile 258 beskamatnih kredita sa ukupnim iznosom 934.032,41 € za investicije u mjere energetske efikasnosti. Za subvencije kamata i naknada za obradu kredita iz budžeta Ministarstva je utrošeno 198.730,30 €.
- ✓ U okviru namjenskih projekata koji imaju za cilj unapređenje energetske efikasnosti u javnim objektima čiju realizaciju koordinira Ministarstvo energetike, a koji se realizuju po osnovu saradnje sa Svjetskom bankom i Njemačkom razvojnom bankom (KfW):
  - **Realizovani radovi na unapređenju energetske karakteristike 8 javnih objekata** (5 zdravstvenih: Opšta bolnica Nikšić (građevinsko zanatski radovi), Domovi zdravlja u Podgorici-Blok V, Danilovgradu i Mojkovcu i Zdravstvena stanica Žabljak; i 3 obrazovna: JU Gimnazija „25.maj“ Tuzi, JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Nikšić i OŠ „Njegoš“ Kotor) **s ukupnim ulaganjima od oko 7.7 miliona eura;**
  - **U toku izvođenja radova na primjeni mjera energetske efikasnosti na 5 javnih objekata** (3 zdravstvena: Opšta bolnice Nikšić (mašinski i elektro i radovi) zajedno sa Psihijatrijskim odjeljenjem i Dječiji dispanzerom i Dom zdravlja Podgorica-Konik i 4 obrazovna: OŠ „Srbija“ i OŠ „Jugoslavija“ u Baru i Gimnazija i Srednja likovna škola „Petar Lubarda“ i OŠ „Lovćenski i partizanski odred“ na Cetinju) **sa ukupnom investicijom od 10.8 miliona eura.**
  - **Potpisan ugovor za izvođenje radova na izgradnji objekta paviljona H, Doma za stare „Grabovac“ u Risnu** i planirani početak izvođenja radova je oktobar 2024. godine. **Ugovorena vrijednost radova iznosi 6.56 miliona €;**
  - **Do kraja oktobra planirano potpisivanje ugovora za izvođenje radova na primjeni mjera energetske efikasnosti za dva zdravstvena: Dom zdravlja Herceg Novi i Dom zdravlja Bar.**

- ✓ **U finalnoj fazi ugovaranje novog projekta „Dekarbonizacija energetske sektora“ sa vrijednošću 33,8 miliona eura u saradnji sa Svjetskom bankom.** Cilj projekta je unapređenje energetske efikasnosti javnih objekata (objekti Univerziteta Crne Gore i administrativni objekti centralne Vlade) i povećanje operativne efikasnosti elektrodistributivne mreže u Crnoj Gori.
- ✓ **Inicirano pokretanje 4 programa podrške čije finansiranje je podržano iz paketa podrške Evropske komisije za prevazilaženje energetske krize u ukupnom iznosu 13 miliona eura, a koji su namijenjeni: domaćinstvima, sektoru turizma i sektoru prerađivačke industrije:**
  - **U saradnji sa Eko fondom započela realizacija Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima sa budžetom 8.8 miliona eura.** Cilj programa je povećanje energetske efikasnosti u sektoru domaćinstava, sa akcentom na unapređenje kvaliteta vazduha u urbanim sredinama naročito u sjevernom i centralnom regionu.
  - **U saradnji sa Ministarstvom turizma i Eko fondom započela realizacija 2 programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji i podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu, sa budžetom 3.5 miliona eura.** Programima je predviđeno uspostavljanje finansijskog mehanizma za unapređenje energetske efikasnosti i povećanje upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije od strane turističkih objekata, a što će doprinijeti povećanju kvaliteta pruženih usluga.
  - **U saradnji sa Ministarstvom ekonomskog razvoja, Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija i Fondom za inovacije nastavljen realizaciju Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji sa budžetom 2.3 miliona eura.** Cilj Programa je da se mikro, malim i srednjim preduzećima iz sektora prerađivačke industrije obezbijedi bespovratna podrška za investicije u unapređenju proizvodnog procesa i uvođenja inovativnih rješenja i novih tehnologija koje će dovesti do poboljšanja energetske efikasnosti i povećanja upotrebe dostupnih obnovljivih izvora energije.
- ✓ **Ministar energetike i rudarstva prof.dr Saša Mujović pokrenuo je aktivnosti na realizaciji projekta ugradnje solarnih panela na sjeveru Crne Gore, u skladu sa obećanjem koje je dao građanima Bijelog Polja na panel diskusiji o zagađenju vazduha u tom gradu u organizaciji SO Bijelo Polje.** Tim povodom, ministar Mujović je uputio zvanični dopis ovim kompanijama da kreiraju poseban program radnog naziva Solar sjever, koji bi, u odnosu na program Solar 3000+, bio finansijski povoljniji i prihvatljiviji i za one sa manjom platežnom moći, kako bi se što veći broj građana sjevernih opština, a posebno onih koji imaju evidentne probleme sa zagađenjem, prijavilo za projekat i na taj način smanjilo upotrebu uglja kao najvećeg zagađivača vazduha.

6. Jačanje energetske infrastrukture u oblasti skladištenja nafte i naftnih derivata

- ✓ U sklopu paketa podrške za prevazilaženje energetske krize, Evropska komisija je Crnoj Gori dodijelila 30 miliona eura bespovratnih sredstava. Strukturuom potrošnje dodijeljenih sredstava direktne budžetske podrške jedna od definisanih mjera odnosi se na sigurnost snabdijevanja naftnim derivatima, održavanjem minimalnih zaliha sirove naftnih derivata. Predloženom mjerom **predviđen je iznos od 7,5 miliona eura za potrebe adaptacije skladišnih rezervoara u Baru**, oznake R-11, R-12 i R-18, za potrebe čuvanja obaveznih rezervi i obezbjeđenje dijela obaveznih rezervi naftnih derivata. **U prethodnom periodu pripremljeni su tehnički projekti i tenderska dokumentacija za potrebe raspisivanja dva otvorena postupaka javne nabavke za izvođenje radova i nadzor radova adaptacije i modernizacije rezervoara naftnih derivata.**

7. Aktivnosti oko novih energetskih projekata

- ✓ **Intezivirane aktivnosti na realizaciji projekata: hidroelektrana Kruševo i Čehotina i vjetrolektrane Gvozd**
- ✓ **Rješavanje problema mještana Đurđevića Tare i CGES, vezano za izgradnju Trans - balkanskog koridora.**
- ✓ **Otpočete aktivnosti na izmještanju korita rijeke Čehotine**

8. Ostale aktivnosti

- ✓ Započeta je izrada nacionalne studije za identifikaciju lokacija s visokim razvojnim potencijalom i niskim ekološkim i društvenim konfliktom za razvoj solarnih i vjetrolektrana - **Montenegro Energy Growth and Acceleration (MEGA)**. Izrada dokumenta ima za cilj da ubrza tranziciju ka obnovljivim izvorima energije, te podrži proces dekarbonizacije energetskog sektora. Navedeni pristup će omogućiti identifikaciju područja za instalaciju solarnih i vjetrolektrana, koja neće imati sukob sa značajnim prirodnim, kulturno-istorijskim kao i društveno-ekonomskim vrijednostima, ili će ti sukobi biti minimalni.
- ✓ **Ministar energetike i rudarstva prof. dr Saša Mujović podržao je inicijativu za subvencijom mjesečnih računa za utrošenu električnu energiju tokom sezone grijanja za građane Pljevalja** nakon čega je, na elektronskoj sjednici Odbora direktora EPCG usvojena odluka o popustima za domaćinstva Pljevlja u cilju smanjenja aerozagađenja, a koji su bili primijenjeni za prva tri mjeseca 2024. godine.

- ✓ Vlada Crne Gore je na sjednici od 16.11.2023. godine donijela **Odluku o energetsom bilansu Crne Gore za 2024. godinu**, koja je objavljena u Službenom listu Crne Gore broj 104/23 od 24.11.2023. godine.
- ✓ Zbog redefinisivanja rokova iz Ugovora o koncesiji za korišćenje akumulacije Otilovići radi izgradnje male hidroelektrane u cilju proizvodnje električne energije, Vlada Crne Gore je na sjednici od 16.11.2023. godine prihvatila **Aneks broj 1 Ugovora o koncesiji za korišćenje akumulacije Otilovići radi izgradnje male hidroelektrane u cilju proizvodnje električne energije**, koji je potpisan 23.11.2023. godine.
- ✓ Vezano za rad energetske kompanije, u periodu rada ove Vlade su razmotrene i donijete **Odluka o sazivanju vanredne sjednice Skupštine akcionara Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić** (24.01.2024. godine) i **Odluka o imenovanju nezavisnog revizora društva sa ograničenom odgovornošću „Crnogorski operator tržišta električne energije” – Podgorica** (21.12.2023. godine).
- ✓ Pripremljen je **Predlog odluke o davanju koncesije za korišćenje dijela vodotoka Zeta za proizvodnju električne energije u maloj hidroelektrani „Slap Zete“** sa Predlogom ugovora o koncesiji za korišćenje dijela vodotoka Zeta za proizvodnju električne energije u maloj hidroelektrani „Slap Zete“.